

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 623/2017 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om verksamhetsbetingelserna för Tampereren Työväen Teatteri

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 623/2017 rd undertecknat av riksdagsledamot Olli-Poika Parviainen /gröna:

Hur förhåller sig regeringen till den nämnda expertarbetsgruppens förslag om finansieringssystemet för museer, teatrar och orkestrar, och tänker regeringen trygga betingelserna för Tampereen Työväen Teatteris kommande verksamhet eller genomföra de ändringar som arbetsgruppen föreslår även för Tampereen Työväen Teatteris del?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Undervisnings- och kulturministeriet har ansett det vara viktigt att statsandelssystemet för konst- och kulturinstitutioner, som trädde i kraft i början av 1990-talet, ses över och förnyas efter behov. Ministeriet tillsatte en arbetsgrupp för att bereda reformen sommaren 2016. Arbetsgruppen hade i uppgift att granska hela fältet och både statsandelarna och de behovsprövade verksamhetsbidragen. Arbetsgruppen med representanter för hela aktörsfältet arbetade i nära samarbete med aktörsfältet. Under det första skedet utformade arbetsgruppen kulturpolitiska teser för reformen och allmänna principer för finansieringen. Den här delen av arbetet blev färdig i februari 2017. Under det andra skedet beredde arbetsgruppen ett förslag till reform av finansieringssystemet och lagstiftningen. Den del som gäller statsandelarna har beretts som en regeringsproposition. I förslaget ingår en promemoria om reformer av bland annat det behovsprövade stöd som utdelas av Centret för konstfrämjande till det fria fältet. Därtill innehåller promemorian ett förslag till tilläggsfinansiering för att verkställa reformen.

Målet med reformen var att skapa ett mer flexibelt och uppmuntrande system. Statsfinansieringen bör uppmuntra aktörerna till mångsidig, verkningsfull och högklassig verksamhet. Man utgick från att ett fungerande finansieringssystem möjliggör långsiktig och målinriktad planering och utveckling av verksamheten.

Arbetsgruppen överlämnade sitt förslag till undervisnings- och kulturministeriet den 17 januari 2018. I fråga om statsandelarna föreslås att den nuvarande teater- och orkesterlagen ersätts med en lag om främjande av utövande konst och att museilagen totalreformas. Därtill föreslås ändringar i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 623/2017 rd

Arbetsgruppen föreslår att den nuvarande teater- och orkesterlagen ersätts med en lag om främjande av utövande konst. Rätten till statsandel ändras så att den beviljas för viss tid; antingen för tre eller för sex års tid. Enligt förslaget ska rätten till statsandel för tre respektive sex års tid beviljas på villkor som skiljer sig från varandra. Statsandelen i vardera kategorin föreslås fortsättningsvis grunda sig på ett visst pris per enhet och antal årsverken. Utövande konst ska få ett gemensamt pris per enhet. När priset per enhet räknas ut ska man enligt förslaget ta i bruk en modell med viktningskoefficienter, som beaktar verksamhetens art. Man ska också kunna vikta priset per enhet på kulturpolitiska grunder. Statsandelsprocenten är enligt förslaget 39.

Det föreslås även att kriterierna och beloppen för de behovsprövade verksamhetsbidragen för det fria fältet, vilka nu beviljas av Centret för konstfrämjande, ändras. Verksamhetsbidrag ska enligt förslaget beviljas för ett eller för tre år i sänder, i stället för bara för ett år som nu, och villkoren för att få understöd ska variera beroende på vilket understöd det är frågan om. Särskilt det treåriga stödet hjälper fria grupper att utveckla sin verksamhet och etablera sig. Dessutom ska det finnas femåriga utvecklingsbidrag. Därtill ska även produktionshus och produktionsplattformar kunna beviljas verksamhetsbidrag. De aktörer som inte uppfyller villkoren för att få verksamhetsbidrag ska enligt förslaget kunna beviljas specialunderstöd av engångskaraktär.

Arbetsgruppens förslag innehåller också ett förslag till helhetsreform av museilagen. I förslaget har syftet med lagen, målen för verksamheten och statsandelsvillkoren förnyats. Statsandelen ska enligt förslaget bestå av så kallad basfinansiering och en uppgiftsspecifik finansiering för museer med regionalt respektive riksomfattande ansvar. Enligt förslaget ska de här museerna ersätta det nuvarande systemet med landskaps- och regionmuser och det särskilda systemet med riksomfattande specialmuseer. Dessutom föreslås att man genom lag föreskriver om uppgifter och villkor för de nya ansvariga museerna och att de ska förhandla med Museiverket om treåriga verksamhetsplaner. Beräkningen av basfinansieringen för respektive museum ska grunda sig på årsverken och priset per enhet; statsandelsprocenten ska enligt förslaget uppgå till 37. För museer med regionalt ansvar föreslås den uppgiftsspecifika andelen av statsandelen uppgå till 85 procent. Den uppgiftsbaserade finansieringen för museer med riksomfattande ansvar ska enligt förslaget beviljas i form av en höjning med ett visst belopp. Beviljandet av finansieringen ska för alla museer grunda sig på en treårig finansieringsplan. Utöver statsandelen ska museerna kunna beviljas behovsprövad projektfinansiering.

Arbetsgruppen tar i sitt förslag ställning till finansieringen för Tampereen Työväen Teatteri och Svenska Teatern i Helsingfors. I Finland finns det tre nationella konstinstitutioner: Finlands Nationalteater, Finlands Nationalopera och Nationalbalett samt Nationalgalleriet. Dessa finansieras i huvudsak av staten och för detta ändamål finns en egen punkt i statsbudgeten. Finansiering beviljas som behovsprövat statsbidrag och förfarandet är förknippat med årlig resultatstyrning. Även permanent och regelbunden professionell teaterverksamhet stöds med statsandelar.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 623/2017 rd

Statens andel av dessa aktörers finansiering är i regel en tredjedel. Deras huvudsakliga finansiär är således någon annan än staten. I gällande teater- och orkesterlag (730/1992) fastställs att Tampereen Työväen Teatteri och Svenska Teatern i Helsingfors är teatrar som har riksomfattande betydelse. Denna ställning har i regeringens proposition motiverats med tidigare finansieringsavtal, det svåra ekonomiska läget och med att båda teatrarna är anrika och högklassiga institutioner som är viktiga för vårt lands kultur.

I det förslag som arbetsgruppen nu överlämnar till ministeriet föreslås det att Tampereen Työväen Teatteri i fortsättningen ska ha samma statsandelsprocent som de övriga, det vill säga 39. Av förslaget framgår det att teaterns statsandel enligt de preliminära beräkningarna skulle sjunka betydligt under övergångsperioden på fem år. I det här skedet är det ännu inte möjligt att bedöma till vilka belopp och till vilka aktörer eller geografiska områden statens pengar kommer att fördelas i det nya finansieringssystemet. I det nya systemet kommer aktörerna att omfattas av lagen på viss tid och finansieringen kommer att fastställas enligt de nya kriterierna. Vi vet att det finns behov, eller så kallat underskott i årsverken, runt om i landet. Därtill finns det nya professionella grupper inom det fria fältet som kan komma att omfattas av lagen, inte bara i Helsingfors utan också i exempelvis Lahtis, Björneborg och Tammerfors.

Undervisnings- och kulturministeriet anser att det är frågan om en mycket betydelsefull reform. Ministeriet sänder förslaget på remiss till de viktiga aktörerna inom branschen och till andra parter som bör höras med tanke på reformen. Under den fortsatta beredningen preciseras detaljerna i reformen och den eventuella tidtabellen för verkställandet. I samband med det kommer ministeriet att granska arbetsgruppens förslag om finansieringen för Tampereen Työväen Teatteri och också de behov av tilläggsfinansiering som tas upp i förslaget. Finansieringen och särskilt behoven av tilläggsfinansiering tas upp till behandling vid beredningen av statsbudgeten och ramarna för statsfinanserna vid en tidpunkt som beror på tidtabellen för reformen.

Helsingfors 8.2.2018

Europa-, kultur- och idrottsminister Sampo Terho